

LESSEN IN LUISTEREN

deel I: de afdelingsraad

(Van onze parlementaire redactie)

Tot nu toe is in Groniek niet zoveel aandacht besteed aan het reilen en zeilen van het stelsel der drie raden. Wel zijn een paar keer notulen van afdelingsraadsvergaderingen gepubliceerd, maar die geven de (geïnteresseerde) buitenstaander - hoe voortreffelijk ze misschien ook zijn - geen volledig beeld van de periodieke openbare manifestaties van het radenstelsel. Daarom wordt nu gestart met een klein serietje, waarin op hopelijk verantwoorde wijze gedenkwaardige momenten uit de schier talloze vergaderingen van instituuts-, studie- en afdelingsraad worden vastgelegd. Tenslotte is de publieke tribune te klein om de hele instituutsbevolking te herbergen.

We beginnen met de laatste bijeenkomst van de afdelingsraad (AR), zo men weet het hoogste bestuursorgaan binnen onze sekte, in teorie altans. Hij bestaat uit alle hoogleraren (5), alle stafleden (inmiddels een stuk of 16) en evenveel studenten als er stafleden zijn. Kortheidshalve worden hieronder leden van het wetenschappelijk korps slechts met hun familienaam aangegeven, studentleden echter met roep- en achternaam. (Zie voor een overzichtje van ontstaan en ontwikkeling van het korporatief-demokratiese stelsel het eind augustus verschenen voorlichtingsnummer van Groniek).

1, 2, 3. opening/notulen/ingekomen stukken

De agenda van de vergadering van vrijdag 25 september telt 9 punten. Jansen, die als voorzitter debuteert, deelt om vijf over half tien met krachtige stem mee dat hij "heel snel" door de eerste 7 punten heen wil, omdat bij 8 nogal wat ter tafel zal komen. De start is inderdaad veel belovend: op de notulen van de vorige vergadering hebben de leden nauwelijks iets aan te merken. Dat is wel eens anders geweest.

Ook de ingekomen stukken werken niet vertragend, hoewel er een drietal in mineur gestelde epistels bij is. Twee ervan zijn afkomstig van de studentleden Maarten van Driel en Jan Pieter Jansen. De laatste blijkt met ingang van 8 september voor de eer te hebben bedankt en van Driel zal geen moeite doen om bij de komende verkiezingen zijn zetel te behouden. Als reden geven ze op "dat (hun) uit de afgelopen zittingsperiode tot (hun) spijt duidelijk is geworden dat (hun) verwachtingen van en opvattingen over het functioneren van het radensysteem niet in overeenstemming zijn met die van de meerderheid van de Instituutsbevolking."

Dan is er een brief van docent latijn Akkerman aan hoogleraar-beheerder Jongkees, waarin deze zijn teleurstelling uitspreekt over het door de vorige vergadering genomen besluit om het latijn na het 1e jaar fakultatief te stellen.

In de al eerder in het vooruitzicht gestelde notulenkommissie wordt Kim van Hees benoemd. Jansen: "U bent altijd bijzonder oplettend, dus dat zal wel gaan."

4. kandidaatseksamen

Dit voorjaar is besloten het kandidaatseksamen tot een pijnloze ceremonie te verheffen. Nu ligt een "Voorstel tot regeling van het kandidaatsexamen geschiedenis" op tafel. Het houdt een strakke opleiding in: binnen 3 jaar moet de kandidaatsstudie zijn afgerond; twee keer per jaar is er gelegenheid om de bul in ontvangst te nemen. Jansen: "De studievrijheid is misschien verloren gegaan, maar zo is 't beter." Inderdaad.

Het voorstel blijkt echter "geen voorstel als zodanig" te zijn, maar een "stafstuk", waarvan "de details hier niet ter bespreking staan". Taal: "Waar dan wel?" Jansen: "In de docentenvergadering. Daarna in de studieraad en dan in de AR." Waterbolk wijst erop dat de regeling flexibel moet blijven. Men moet, bijv. rekening houden met het verschil in zwaarte van de bijvakken.

Er wordt wat heen en weer gepraat, tot Kossmann vraagt wat er nu eigenlijk met dit voorstel gaat gebeuren. Het blijkt te worden "terugverwezen" en eventueel in een volgende vergadering in stemming gebracht. De raad betuigt stilzwijgend adhesie.

5. herschrijving grondwet

Voor de zoveelste keer wordt de "herschrijving" van de grondwet, het nog geen twee jaar oude bestuursreglement van de sectie, in discussie gebracht. (Mensen die meenden dat daartoe al op de vorige vergadering was besloten, vergisten zich kennelijk.)

Van Holthoon: "Wat zijn voor het instituut de konsekwenties van de wet-Veringa?" Jansen: "We zijn nu ook al illegaal en ik dacht dat we in die klandistiniteit wel goed door konden draaien." Van Holthoon en Kossmann denken daar echter anders over: Als de wet door de Eerste Kamer is zal de democratisering in Amsterdam, Groningen en Nijmegen moeten worden teruggedraaid. We kunnen niet klandistien doorgaan, omdat het ministerie aan deze wet wel de hand zal houden.

In afwachting van de dingen die komen gaan wordt er geen herschrijvingskie ingesteld.

6. rooster nieuwe cursus

Buist vertelt dat de roosters "uit grote eerbied voor de AR" nog niet zijn gestencild. Na heel wat gepuzzel is het gelukt om alles binnen het instituut te houden. Er zijn twee kamers vrijgekomen door het vertrek van de heren Aerts en Engels. De staf is uitgebreid met twee nieuwe krachten: de heren Bakker en Huizinga (waarover straks meer). In het 1ste jaar komt er 1 uur nieuwe geschiedenis bij om te voorkomen dat het peil van de kennis na 1 jaar onvoldoende is. Het rooster wordt zonder discussie goedgekeurd.

7. verslag instituutsraad

Na de pauze buigt de vergadering zich (even) over een op het laatste moment rondgedeeld, $1\frac{1}{4}$ bl. tellend stuk, dat de kop "Verslag van de Instituutsraad" draagt. De eerder gedane belofte dat de Instituutsbegroting voortaan in de AR besproken zal worden, is niet al te ruim geïnterpreteerd. Het verslag geeft slechts een overzicht van de begroting van de personeelsformatie en het

- beheerskrediet van het instituut over de jaren 1971-76. Het voor dit jaar toegekende krediet bedraagt 20 duizend flo-
rijnen; voor het komend jaar is f 28.250 gevraagd en voor de
daaropvolgende jaren telkens zo'n 3.000 gl. per jaar meer.
Als het goed gaat zal het bestand der wetenschappelijke werkers
als volgt groeien: wetenschappelijke medewerkers nu 8 à 10, in
'73 11, '74 12, '75 13; wetenschappelijke assistenten nu 1, vol-
gend jaar 4, in '73 5; kandidaatsassistenten nu 4, volgend jaar
5, in '72 6 en in '74 7. Er moeten ook lektoren komen: 2 in '72,
3 in '73, 4 in '75.

Op een vraag hoe het met de nieuwe leerstoel voor kontemporaine
geschiedenis is, deelt Jongkees mee dat er al één man is voorge-
dragen. Jansen grijpt onder het uitroepen van "dit is sub rosa"
in voor er verdere onthullingen gedaan kunnen worden. (Normaliter
worden er voor een hoogleraarspost twee personen voorgedragen.)
De eerste twee lektoren zullen theoretische geschiedenis en kwan-
titatieve methode gaan doceren; de 3e oost-europese geschiede-
nis en de 4e Amerikaanse. "Maar", zegt Kossmann vrolijk, "we
krijgen er geen een".

8. w.v.t.t.k.

Tot zover gaat het allemaal erg vlot, vlugger dan ooit mag ik
wel zeggen. Maar degenen die denken dat de zitting wel voor
twaalven zal zijn gesloten hebben het behoorlijk mis. Er komt
namelijk nogal wat ter tafel. De vaart is er uit. De aanvankelijk
zo kordate leiding verslapt. De voorzitter roept meermalen vertwij-
feld uit dat zijn geheugen hem in de steek laat. Kortom, het is
sommijlen weer ouderwets warrig.

Jansen begint dit punt met de mededeling dat per 1 november aan
het instituut twee nieuwe wetenschappelijke medewerkers zijn
benoemd, de heren Bakkers en Huizinga (een verre verwant van de
grote). Deze benoemingen zijn "enigszins improviserend en
niet volgens de procedure die in rustiger tijden gewenst is,
tot stand gekomen"(m.a.w. buiten alle raden om). Waterbolk, die
"mede het grote werk tot stand (heeft) gebracht", geeft een toe-
lichting: Ik ben in de vakantie aan het werk gegaan in de ge-
dachte dat alles volgens de regels ging. Ik zat in een benoe-
mingskommissie die de sollicitanten voor de Stichting Leraren-
opleiding Ubbo Emmius moest bekijken. Dat ging plotseling niet
door, maar wel was er een enorme toevloed van aangiften voor onze
mo-kursus. Vorig jaar 78 nu 150. Als we de oorspronkelijke limiet
hadden aangehouden en dus 125 toekomstige leerlingen hadden af-
gewezen, had ik dat persoonlijk een publiek schandaal gevonden.
Toen kwam het idee dat we misschien konden putten uit de solli-
citaties van Ubbo Emmius. Dat bleek te kunnen. Na overleg met de
faculteit de kuratoren en het ministerie werden twee mensen aan-
getrokken, zodat er 50 leerlingen konden worden toegelaten.
Hoornveld: "Zijn deze twee docenten geleend van Ubbo Emmius en
moeten zij starfs terug?" Waterbolk: "In de geest inderdaad, maar
prakties kon dat niet, omdat Ubbo Emmius geen beloften kon doen.
Ze zijn benoemd bij de universiteit." Buist: "Voor één jaar!"
Waterbolk: "Geen sprake van...." Nu ontstaat enige verwarring.
De personen in kwestie blijken voor een jaar vast benoemd te
zijn bij de universiteit. De overgang naar de Stichting berust
op een gentleman's agreement.

Nadat de vraag van Maarten van Driel, of de nu aangenomen leerlingen ook in de komende jaren in Groningen blijven, bevestigend is beantwoord, acht Henk Bouma (publieke tribune) het moment gekomen om zijn tevredenheid uit te spreken over "het slagvaardig beleid dat tijdens de vakantie is gevoerd."

Even later komt Tamse echter nog op deze zomeractiviteiten terug. Hij doet in enigszins ondoorzichtige en bedekte bewoordingen een voor zijn doen felle aanval op de twee studenten die blijkens hun ingekomen brieven (zie boven) geen heil meer zien in het radenstelsel. Tamse meent te weten dat ze vooral uit protest tegen het in de zomer gevoersde benoemingbeleid uit de AR zijn gestapt. Hij vindt dat fout. Het getuigt z.i. van een te formele opvatting van democratie: "De grote toename van het aantal leerlingen is toch ook een vorm van democratie?"

Van Driel legt uit dat hij vooral bezwaar heeft tegen de wijze waarop sommige dingen hier worden besloten - daar is al herhaalde malen op gewezen. Primair is echter dat de AR tekort schiet in haar taak verandering te brengen in de niet bijster grote betrokkenheid van het grootste deel van de instituutsbevolking bij belangrijke zaken als inrichting van onderwijs en beheer. Wel wil hij "in alle duidelijkheid stellen dat het benoemen van twee mensen wel mede aanleiding is geweest tot nadenken."

De bezwaren van de andere briefschrijver zijn ongeveer dezelfde. Meer dan eens hebben de docenten betoogd dat ze "natuurlijk" het beste met het radensysteem, de democratisering dus, voor hebben. Nog vaker echter voltrok de besluitvorming zich buiten de raden om. Ze werden genegeerd of te laat ingelicht. Zo ~~man~~ een of andere inderhaast bijeengeroepen docentenvergadering het besluit de toelatingsdrempel zodanig te verhogen dat niet de gebruikelijke 35, maar slechts 20 eerstejaars-mo konden worden aangenomen. Dat besluit is tijdens de vakantie weer herroepen. Door wie? En er zijn twee docenten aangetrokken - "op voorhand": volgend jaar moeten ze naar de Ubbo Emmius-stichting, hoewel de meeste bestuursleden van die stichting tot voor kort van niks wisten (zie Der Clercke Cronike van 30 sept. jl.). Bovendien is er afgeweken van de door AR en IR overeengekomen benoemingsprocedure (eerst zou de sektie advies uitbrengen over de te benoemen studie-leider, daarna pas zou de advieskie, zich gaan bezighouden met de "gewone" docenten). Er kan best sprake geweest zijn van een noodsituatie en de vakantiewerkers zullen ongetwijfeld naar eer en geweten de belangen van het instituut hebben behandeld, maar het was wel zo aardig geweest als men pogingen had gedaan om een spoedvergadering van de AR bijeen te roepen, om maar wat te noemen. Uit het feit dat dat, tegen de verwachtingen van sommigen, in, niet is gebeurd, blijkt eens te meer dat de opvattingen over en de verwachtingen van het radenstelsel niet weinig uiteenlopen. Vandaar dat bij enkelen het vertrouwen in (een deel van) hun mederaadsleden gedaald is. Waar een wil is, is een weg, zegt mijn goed moeder altijd. Het is echter de vraag of op het Instituut voor Geschiedenis aan deze primaire voorwaarde voor democratisering wordt voldaan. - Tot zover deze persoonlijke kanttekening.)

Sierd van Randen (publ.trib.) komt nog even terug op de eerder gememreerde brief van Akkerman: Is die openbaar, is een dergelijk epistel ook gestuurd naar de fakulteit en heeft de fakulteit de

sektie daarop middels een vermanend schrijven geantwoord?

Jongkees: Er is door de heer Akkerman inderdaad een afschrift aan de fakulteit gestuurd, maar de sektie heeft naar aanleiding van deze cri de coeur geen brief terug ontvangen.

Waterbolk: Toen Akkerman zijn brief schreef was er nog geen oplossing gevonden voor het gestegen aantal uren latijn. (Inmiddels is de heer Westenbrink aangetrokken om een aantal uren latijn te geven).

Mellink: Maakt Akkerman nu bezwaar tegen het aantal uren of tegen het besluit om het latijn fakultatief te stellen?

Postma: Het is een in algemene termen gesteld protest tegen het besluit.

Mellink: Maar dat klopt dan niet met wat er op de vorige vergadering is gezegd. (Toen verklaarde Akkerman zich desnoods bij fakultatiefstelling te kunnen neerleggen, mits de cijfers latijn zouden blijven meetellen bij de overgang van 1e naar 2e jaar.)

De voorzitter besluit deze gedachtenwisseling met het geven van "een psychologische duiding die gevaarlijk is".

Dan wordt het (inmiddels aan alle betrokkenen toegestuurde) rapport van de door de fakulteit ingestelde struktuurkie aan de orde gesteld. Taal betuigt zijn respekt voor het verzette werk, maar vraagt zich wel af of het gezien de wet-Veringa "geen zonde van de tijd is om ons er nu mee bezig te houden." Volgt een diskussie over de onzekere toestand die is ontstaan nu Veringa in Amsterdam, Groningen en Nijmegen geen geeksperimenteer lijkt te willen toestaan.

Zal de universiteit toch de tussentijdse bestuursvorm invoeren?

Gaat de diskussiemiddag op 16 oktoberdoor? Zo ja, hoe moet de sektie zich daar dan op voorbereiden? Men vindt wel dat er wat gedaan moet worden. Over het hoe en het wanneer wordt echter veel te lang en te verward gepraat. Jansen is van mening dat er zo weinig mogelijk georganiseerd moet worden: "Men kan er in de koffiekamer wel wat over diskussieren." Vanaf de publieke tribune rijzen dienaangaande echter twijfels: "Onvoorbereid gepraat over het rapport is volstrekt zinloos." Uiteindelijk worden dan twee personen belast met de voorbereiding van een diskussiemiddag op 9 oktober.

Volgende onderwerp. De benoeming van de afdelingsvertegenwoordigers in de mo-kommissie van de fakulteit. Mellink vertelt dat op een docentenvergadering Buist en Waterbolk zijn aangewezen. Er ontstaat enige verwarring als niemand blijkt te weten hoe de regeling precies is. Moet er ook een student in? Geert Hoornveld: "Maar dan moeten we eerst weten wat die kommissie doet"! Jongkees:

"Weinig. Hij is sinds jaar en dag niet bijeen geweest." Buist legt uit dat er wat moeilijkheden zijn geweest met de hooggeleerden Van Es en Elema, "die veel klaarstoomden buiten iedereen om".

Professor Tans (voorzitter van de letterenfakulteit) toen een soort koop gepleegd en wil -nu de emoties wat voorbij zijn- de zaak weer wat vorm geven. Van Randen (publ.tri.) vindt het vreemd dat een docentenvergadering dit weer buiten de AR om heeft gedaan. Kossmann herinnert zich echter niks van het aanwijzen van twee mensen en zelfs Waterbolk is niet helemaal zeker van zijn eigen benoeming. Ook de mededeling dat een en ander op een vergadering van examinatoren heeft plaats gegrepen brengt geen helderheid. Naderhand, als Jongkees de betreffende brief heeft opgediept,

waaruit blijkt dat er inderdaad ook een student-vertegenwoordiger moet komen, wordt Sierd van Randen bij akklamatie verkozen. Een spontaan brokje medezeggenschap van de docenten, waar de studentleden zich gelaten bij neerleggen.

9. rondvraag

Karel Post Uiterweer (publ.tri.) vindt dat de temagroepen ook uitgebreid in het Mededelingenblad moeten worden aangekondigd. Dan kunnen er eventueel ook liefhebbers van buiten de sekte er aan meedoen, zoals oorspronkelijk ook de bedoeling was. De leiders van de temagroepen zijn hier echter niet voor te porren.

Van Holthoorn: Bestaat de kommissie alternatieve studiepakketten nog? Moet die niet weer bezig? Jansen: Hij bestaat nog en het lijkt mij nuttig dat hij weer begint. Kossmann meent zich echter te herinneren dat de hele zaak is teruggewezen naar de SR. Het wordt niet duidelijk of die kie nog bestaat en weer gaat werken, of dat de SR zich over deze problematiek gaat buigen.

Waterbolk deelt mede dat er morgen een vergadering van de sekte geschiedenis in de Academische Raad is. Is er al een student-afgevaardigde benoemd? Dat blijkt niet het geval te zijn. (Liefhebbers kunnen vooralsnog hun naam zetten op een lijstje in de koffiekamer.)

Buist legt uit dat het sekretariaat van de mo-kie geschiedenis, "die volgens de grondwet niet bestaat", hem te zwaar wordt. Nu de scheiding tussen mo- en academische studie zogoed als verdwenen is, wordt het bijna een dagtaak. Buist wil daarom graag dat zijn persoon met 1 staflid en een "ouderejaars student die voldoende vertrouwen geniet bij zijn medestudenten" wordt uitgebreid tot een kommissie, die dan tevens een soort dekanen-functie moet gaan vervullen. Dit idee valt in goede aarde, maar over de praktische uitwerking wordt fiks geredekaveld. Het moet een kommissie met opdracht van de AR worden. Botke stelt voor dat Buist er voorlopig twee mensen bijzoekt en dat, als de plannen wat beter zijn uitgewerkt, de AR deze sekretariaatskie instelt volgens de gebruikelijke demokratiese procedure. Buist is het hiermee eens.

Secetaris Postma is van oordeel dat er meer gedaan moet worden aan de voorbereiding van AR-vergaderingen; anders dreigen sommige zaken - zoals bijv. de instelling van een sekretariaatskommissie - te snel te worden geregeld. Er moeten ter vergadering niet plotseeling zoveel nieuwe punten aan de orde komen. Van Driel ondersteunt dit verzoek. Buist spreekt een mea culpa uit.

Jan Pieter Janzen (p.t.) wil graag twee dingen weten: a. Welke zwaarwichtige redenen hebben ertoe geleid dat de sekte dit jaar zo laat advies heeft uitgebracht over de aanvragen voor rijksstudietoelagen. De adviezen zijn weleenswaar gedateerd 6 juli 1970, maar ze kwamen - na herhaald verzoek - pas op 28 augustus bij het studentenadviesbureau binnen. Het vervelende gevolg is dat nu - eind september - veel mensen om geld zitten te springen en - wat erger is - nog geen idee hebben van hun toekomstige financiële status. b. Waarom is ook dit jaar in weerwil van eerder gedane beloften aan de belanghebbenden geen doorslag van het uitgebrachte advies gestuurd? Jongkees is niet erg onder de indruk: De sekte is altijd bijzonder vlug geweest met het uitbrengen van